

Sesida dals

Communitgà ils

Protocol nr.

18 da december 2018

20 da december 2018

1063

Incumbensa da la fracziun da la PBD

concernent ina simplificaziun da la procedura electorala
per uffizis da l'executiva e da la legislativa dal chantun Grischun

Resposta da la regenza

Tenor l'urden vertent en il chantun Grischun survegnan las votantas ed ils votants tar las elecziuns chantunalas da maiorz (regenza e cussegl dals chantuns) cedels electorals cun tantas lingias vidas sco il dumber dals sezs che ston vegnir occupads. Lur dretg d'eleger exerciteschan els cun scriver a maun ils nums da las personas sin ils cedels electorals consegnads. L'incumbensa pretenda d'adattar la lescha davart ils dretgs politics en il chantun Grischun (LDPC; DG 150.100) uschia, che l'elecziun cun cedels electorals emplenids a maun vegn fatga – analogamain al e-voting – cun in sistem per marcar cun ina crusch il num da las candidatas e dals candidats giavischads per la regenza grischuna, per il cussegl grond, per las dretgiras regionalas e per il cussegl dals chantuns. D'ina tala procedura speran las incumbensadras ed ils incumbensaders dapli trasparenza per las votantas ed ils votants concernent las candidatas ed ils candidats sco er main cedels da votar betg clers ed uschia ina simplificaziun da la procedura da dumbraziun.

Il giavisch n'è betg nov. En la sessiun d'avust 2013 ha il cussegl grond refusà en la votaziun finala cun ina differenza da mo paucas vuschs in project quasi identic davart la revisiun da la LDPC, cun il qual cedels electorals per far ina crusch fissan vegnids introducids per las elecziuns da la regenza e dal cussegl dals chantuns (cf. missiva carnet nr. 4/2013–2014, p. 101 ss.; PCG 1I 2013/2014, p. 10, 35 e 62).

Per il giudicament da l'ediziun nova dal giavisch ston vegnir resguardadas las midas che sa mussan tar las relaziuns giuridicas ed effectivas per elecziuns da maiorz futuras (elecziuns da las dretgiras regionalas 2020, elecziuns da la regenza e dal cussegl grond 2022, elecziuns dal cussegl dals chantuns 2023). Cun la revisiun parziala da la LDPC dals 12 da favrer 2018 èn vegnidas stgaffidas las basas giuridicas chantunalas ch'èn necessarias per introducir il e-voting sco terz chanal da votaziun ordinari (PCG 4 I 2017/ 2018, p. 551, 574, 594; eFUC dals 21 da favrer 2018, 00.022.481). Questa revisiun prevesa tranter auter er ina procedura d'annunzia obligatorica per elecziuns da maiorz a l'urna. Latiers tutgan en spezial las elec-

ziuns da la regenza, dal cussegl dals chantuns, dal cussegl grond e da las dretgiras regionalas (art. 19a al. 1 LDPC). Elegiblas èn da nov mo pli persunas ch'èn vegnidas proponidas valaivlamain. Suentar ch'il termin d'annunzia è scadì, vegnan publitgads ils nums da las candidatas e dals candidats en il fegl uffizial dal chantun Grischun (art. 19h LDPC).

Las premissas per introducir cedels electorals per far ina crusch èn uschia sa midadas decisivamain. Pervia da la nova procedura d'annunzia obligatorica èn enconuschents las candidatas ed ils candidats definitivs e pon perquai vegnir prestampads tuts sin ils cedels electorals per far ina crusch. L'opziun da pudair scriver a maun candidatas e candidats supplementars sin las lingias vidas, sco ch'ellas han anc stuì vegnir previsas l'onn 2013, croda. Cun ils cedels electorals prestampads exista ina trasparenza cumplaina concernent las candidatas ed ils candidats ed il privel d'ina votaziun betg clera vegn reducì vinavant. La votaziun cun cedels electorals scrits a maun e la votaziun electronica vegnan cun quai adattadas ina a l'autra. I sto però vegnir resguardà ch'ina revisiun da la LDPC vegn ad esser necessaria per il cedel electoral per far ina crusch. En quest connex ston vegnir fixadas tranter auter novas reglas concernent l'emplenir e concernent la nunvalaivladad dal cedel electoral sco er concernent la nunvalaivladad da la vusch. Ils cedels electorals per far ina crusch vegnan er ad esser in zic pli complexs e pli gronds (format: A5/A4 faudà), en spezial dovri ina instrucziun per als emplenir. Da quai vegnan a resultar custs da produenziun pli auts. La produenziun dals cedels electorals vegn er a stuaier succeder sut squitsch da temp, perquai che la produenziun po vegnir cumenzada pir 8 emnas avant il scrutini, suenter che las candidatas ed ils candidats èn fixads definitivamain. Tut en tut predomineschan per la regenza però ils avantatgs da la meglra trasparenza per las votantas ed ils votants sco er la simplificaziun da la votaziun e da la procedura da dumbraziun. Resguardond la durada dal process legislativ necessari pudess in cedel electoral per far ina crusch vegnir applitgà l'emprima giada per las elecziuns dal cussegl grond e da la regenza l'onn 2022.

Sa basond sin questas consideraziuns propona la regenza al cussegl grond d'acceptar questa incumbensa.

En num da la regenza

Il president:

Il chancelier:

e.sub. dr. Jon Domenic Parolini

Daniel Spadin